

BANKA

SLOVENIJE

EVROSISTEM

POVZETEK

MAKROEKONOMSKIH

GIBANJ

AVGUST 2017

Povzetek makroekonomskih gibanj, avgust 2017

Gospodarske razmere v mednarodnem okolju so ugodne. Predvidena krepitev globalne gospodarske rasti se nadaljuje, prišlo pa naj bi do sprememb v geografski strukturi. V zadnji reviziji svetovnih gospodarskih obetov iz julija 2017 je MDS znižal napoved rasti za ZDA zaradi fiskalne politike, ki bo manj ekspanzivna, kot je bilo sprva pričakovano. Napovedi pa je navzgor popravil za Japonsko in evrsko območje. V zadnjem se je gospodarska rast v letošnjem drugem četrtletju okrepila na 2,2 %. Napovedi rasti za leto 2017 so bile revidirane navzgor tudi po posameznih evropskih državah vključno s Francijo, Nemčijo, Italijo in Španijo, kjer je bila rast v letošnjem prvem četrtletju višja od pričakovanj, v drugem pa se je medletno še okrepila.

Gospodarska rast v Sloveniji ostaja visoka. Zaupanje podjetij je visoko v vseh dejavnostih, optimistični ostajajo tudi potrošniki. Zaradi krepitve končne potrošnje in investicij ter rasti tujega povpraševanja aktivnost hitro narašča tako v domačem kot izvoznem sektorju. Stopnje rasti industrijske proizvodnje, opravljenih gradbenih del in prihodkov v zasebnih storitvah še naprej opazno presegajo povprečne v evrskem območju. Med dejavnostmi po rasti letos izstopa gradbeništvo, saj se krepijo investicije v inženirske objekte ter v nestanovanjske in stanovanjske stavbe. Ob solidni bančni podpori je v močnem vzponu trg stanovanjskih nepremičnin, kjer število transakcij po podatkih SURS že dobro leto presega predkrizno raven iz leta 2007. Cene stanovanjskih nepremičnin so se od dna v letu 2014 povišale že za približno 10 %, vendar še precej zaostajajo za predkriznim vrhom. Investicije v manjši meri povečuje tudi država, čeprav še ni prišlo do opaznejšega črpanja evropskih sredstev iz nove finančne perspektive. Kljub temu domača proizvodnja še naprej bistveno presega domačo potrošnjo, kar se zrcali v visokem presežku menjave blaga in storitev, ki še naprej presega 9 % BDP.

Rast zaposlovanja ostaja visoka kljub naraščajočemu pomanjkanju ustreznih delavcev. Število delovno aktivnih brez samozaposlenih kmetov je bilo junija medletno višje za 3,3 %, rast pa je bila prisotna v večini dejavnosti. Ponovno se krepí zaposlovanje prek agencij, narašča pa tudi zaposlovanje tujcev, kar sovпада s hitrim povečevanjem gradbene aktivnosti. Čeprav podjetja v čedalje večji meri omenjajo težave s pridobivanjem ustreznih delavcev, tudi za naslednje mesece načrtujejo izdatno zaposlovanje. Število registriranih brezposelnih se je julija znižalo na 84.674 oseb, kar je skoraj 15 % manj kot julija lani. Harmonizirana stopnja brezposelnosti se je znižala na 7,1 %, kar je za dve odstotni točki manj kot v evrskem območju. Čeprav ostaja strukturna brezposelnost visoka, se znižuje tudi število dolgotrajno brezposelnih, kar je poleg visoke konjunktore lahko tudi posledica izvajanja aktivnih politik na trgu dela. Junija je medletna rast nominalne povprečne bruto plače dosegla 2,4 %, realne pa 1,5 %. Rast plač tako letos zaostaja za rastjo produktivnosti in še ne odraža pritiskov zaradi zniževanja presežne ponudbe dela.

Primanjkljaj proračuna RS se zmanjšuje hitreje od predhodnih načrtov. Po zadnjih ocenah Ministrstva za finance bo letos znašal 279 mio EUR, kar je precej manj od načrtovanega v lani sprejetem proračunu, ko je bil ocenjen na 681 mio EUR. V prvih sedmih mesecih je primanjkljaj proračuna znašal 107 mio EUR, kar je medletno manj za 496 mio EUR. Hitrejše zmanjševanje primanjkljaja je posledica ugodnejših gospodarskih razmer, ki zvišujejo davčne prihodke in zmanjšujejo proračunske transferje v blagajne socialnega zavarovanja. Več kot lani je tudi nedavčnih prihodkov, predvsem zaradi višjih vplačil dividend od predvidenih. Pričakovana nadaljnja krepitev gospodarske aktivnosti je dobro izhodišče za nadaljnje izboljševanje stanja javnih financ. Ključno bo ohranjanje odhodkov v načrtovani višini.

Inflacija za zdaj ostaja nizka kljub močni domači konjunkturi. Julija se je povišala z 0,9 % na 1,2 %, vendar je ostala pod povprečjem evrskega območja. Medletna rast cen nepredelane hrane se je povišala zaradi podražitve mesa in zelenjave. Hkrati se je upočasnilo zniževanje cen industrijskih proizvodov brez energentov, predvsem zaradi manj izrazitih učinkov razprodaj obleke in obutve, kar je verjetno posledica deregulacije sezonskih razprodaj. Posledično se je osnovna inflacija nekoliko povišala, vendar ostaja nizka v primerjavi z rastjo agregatov domačega povpraševanja. Julija se je spremenila metodologija obračunavanja cen naftnih derivatov, kar pa se za zdaj ni odrazilo v cenah energentov. Njihov prispevek k inflaciji se je znižal tudi julija, skladno s pojemajočim učinkom osnove in nizkimi cenami nafte na globalnem trgu.

Izbor ključnih makroekonomskih kazalnikov na mesečni ravni

	12 mes. do jun.15	12 mes. do jun.16	12 mes. do jun.17	3 mes. do jun.16	3 mes. do jun.17	2017 apr.	2017 maj.	2017 jun.	2017 jul.
Gospodarska gibanja * podatki za avg.17									
<i>ravnotežje odgovorov v odstotnih točkah</i>									
Kazalnik gospodarske klime	2,7	4,9	9,0	4,5	11,2	11,7	9,5	12,3	11,4 (11,3*)
- predelovalne dejavnosti	4,3	5,7	7,6	6,0	8,0	9,0	6,0	9,0	8,0 (8,0*)
<i>medletne stopnje rasti v %</i>									
Industrijska proizvodnja: - skupaj ¹	4,2	5,7	7,9	6,6	7,7	7,6	8,8	6,7	...
- predelovalne dejavnosti	5,6	6,6	8,6	7,9	8,4	8,0	9,5	7,6	...
Gradbeništvo: - skupaj ²	1,5	-17,0	0,5	-21,4	17,5	26,8	5,7	21,2	...
- gradbeni inženirski objekti	-0,4	-6,9	23,1	-11,6	38,4	53,7	33,8	30,3	...
Trgovina (realni prihodek)									
Trgovina na drobno, skupaj	0,7	0,8	9,1	1,5	9,5	9,6	8,7	10,2	...
Trgovina z motornimi vozili in popravila	12,1	17,5	18,8	21,0	15,9	18,4	14,2	15,2	...
Storitve zasebnega sektorja ³	3,8	4,9	6,0	3,3	9,0	8,8	11,0	7,2	...
<i>medletne stopnje rasti v %</i>									
Trg dela									
Povprečna bruto plača	1,0	1,4	1,8	1,5	2,3	1,3	3,4	2,4	...
- zasebni sektor	..	1,2	1,9	1,4	2,5	0,8	3,8	3,0	...
- javni sektor	..	1,8	2,2	2,0	2,7	2,6	3,3	2,1	...
Povprečna realna neto plača ⁴	1,1	1,8	0,9	1,8	1,0	-0,2	1,9	1,7	...
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	12,7	11,8	10,3	11,1	9,4	9,8	9,4	9,1	...
Registrirane brezposelne osebe	-4,2	-6,8	-11,7	-8,9	-14,3	-13,6	-14,3	-15,0	-14,6
Delovno aktivno prebivalstvo	1,1	0,8	2,7	1,5	3,6	3,5	3,6	3,7	...
- zasebni	1,5	0,7	3,3	1,5	4,7	4,7	4,7	4,7	...
- javni	0,3	1,0	1,2	1,5	0,7	0,5	0,7	1,1	...
<i>medletne stopnje rasti v %</i>									
Gibanje cen									
HICP	-0,3	-0,7	1,0	-0,4	1,4	1,7	1,5	0,9	1,2
- storitve	1,3	1,0	1,9	1,8	2,1	2,6	1,9	1,8	1,8
- industrijsko blago brez energentov	-1,1	-0,2	-0,7	-0,2	-0,8	-0,8	-0,8	-0,9	-0,3
- hrana	0,6	0,6	1,5	0,1	1,6	1,3	2,3	1,3	2,0
- energenti	-4,4	-8,0	1,5	-7,2	3,7	5,4	4,3	1,4	0,8
Kazalnik osnovne inflacije ⁵	0,3	0,5	0,8	0,9	0,8	1,1	0,7	0,7	0,9
<i>v % BDP</i>									
Tekoči račun plačilne bilance									
Saldo tekočega računa	5,0	5,6	5,5	5,2	7,2	8,0	5,0	8,5	...
1. Blago	3,5	4,3	3,6	4,4	4,5	4,8	2,6	6,2	...
2. Storitve	4,7	5,2	5,6	5,2	5,8	6,6	5,1	5,7	...
3. Primarni dohodki	-2,4	-3,2	-3,0	-3,9	-2,4	-2,5	-2,2	-2,5	...
4. Sekundarni dohodki	-0,8	-0,8	-0,8	-0,5	-0,7	-0,8	-0,5	-0,8	...
<i>nominalne medletne stopnje rasti v %</i>									
Izvoz blaga in storitev	6,5	4,6	8,6	6,0	11,9	7,3	14,8	13,5	...
Uvoz blaga in storitev	4,5	2,8	9,6	4,2	11,7	5,2	17,1	12,8	...
Javne finance									
<i>Konsolidirana bilanca⁶</i>									
	2015	2016	12 mes. do		2016		2017		
			apr.17		jan.-apr.		jan.-apr.		
	<i>mio EUR</i>		<i>% BDP</i>		<i>mio EUR</i>		<i>mio EUR</i>		
			<i>medl. rast v %</i>		<i>medl. rast v %</i>		<i>medl. rast v %</i>		
Prihodki	15.714	15.842	40,2	3,9	6.462	-2,7	6.992	8,2	
Davki	13.746	14.240	35,9	5,5	5.815	1,3	6.186	6,4	
Prejeta sredstva iz EU	882	481	1,2	-37,1	287	-47,6	340	18,4	
Ostali	1.085	1.121	3,0	12,5	359	1,0	466	29,6	
Odhodki	16.956	16.497	40,9	-1,3	7.343	1,5	7.223	-1,6	
Tekoči odhodki	7.168	7.407	18,4	4,2	3.257	3,9	3.299	1,3	
- plače in drugi izdatki zaposlenim	3.610	3.785	9,4	5,8	1.541	1,2	1.597	3,7	
- izdatki za blago in storitve	2.311	2.371	5,9	2,6	1.035	10,6	1.049	1,4	
- obresti	1.043	1.074	2,7	4,0	593	-1,0	594	0,3	
Tekoči transferji	7.540	7.700	19,1	2,1	3.253	1,4	3.317	2,0	
- transferji posameznikom in gospodinjstvom	6.371	6.496	16,1	2,0	2.678	1,9	2.732	2,0	
Investicijski odhodki, transferji	1.815	962	2,4	-41,9	630	-3,4	424	-32,8	
Saldo	-1.242	-654	-0,7	-74,0	-880	49,4	-231	-73,8	

Vir: SURS, Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, preračuni Banka Slovenije.

Opombe: Pri gospodarskih gibanjih so prikazani podatki z izločenimi vplivi koledarja (z izjemo kazalnikov klime, kjer so podatki desezonirani). Drugi podatki v tabeli so originalni.

¹ Realna vrednost industrijske proizvodnje. ² Realna vrednost opravljenih del v gradbeništvo. ³ Nominalni prihodki s storitvah zasebnega sektorja brez trgovine in finančnih storitev. ⁴ CPI deflator. ⁵ Inflacija brez energentov, hrane, alkohola in tobaka. ⁶ Konsolidirane bilance državnega proračuna, proračuna občin, pokojninsko-invalidskega in obveznega zdravstvenega zavarovanja po načelu plačane realizacije.